

האחר הוא אני - כימיה בין תלמידים

נורית דקלו, מורה לכימיה, התיכון הרב תחומי ב', פתח תקוה

לאחר הפעילות אמר לי אחד התלמידים כי בתחילה ממש חשש מהמפגש עם ילדי רבין, ואז, כשעבדו עם אחד התלמידים הוא גילה ש "נ" (התלמיד האוטיסט) מדבר שטויות בדיוק כמוני, אז היה לנו כיף ביחד...!", וכל החומות נפלו.

הפעילות הייתה מדהימה. מעבר לכימיה שבהכנת קרם הידיים, שבה עסקנו בכיתה לפני הפעילות ואחריה, היה כאן חיבור מדהים בין ילדים מעולמות שונים. זו הייתה הזדמנות להיות מחנכת, לא רק מורה לכימיה.

חדורת מוטיבציה מהפעילות החלטתי השנה להרחיב את החוויה, לאפשר לתלמידים שלי להיחשף לערכים חינוכיים וחברתיים בנוסף לנושאי הכימיה.

וכך נולד הפרויקט "כימיה בין תלמידים" אשר לתחושתו הוא אחד הדברים החשובים והמשמעותיים ביותר שבהם עסקתי השנה. הפרויקט כולל 5-6 שיעורי כימיה שבמהלכם אנו מארחים ומשלבים בשיעור תלמידים מחט"ב רבין בעיר,

צליל התראה...התקבלה במייל הודעה: קול קורא למורי הכימיה להפעלת פעילות של מגמת כימיה בנושא השנתי "האחר הוא אני" בקרב אוכלוסיות מיוחדות.

פתחתי את המייל וקראתי בעניין רב על היוזמה של נאוה תמם ויהודית יפין על הכנת קרם ידיים עם אוכלוסיות מיוחדות. זה היה בדיוק כשחשבתי על שילוב פרויקט PROFILE בנושא קרם הגנה שפותח על ידי ד"ר אירה ריימן, סופיה ליידרמן ובעז הדס. ואז רציתי לשלב בין השניים. וכך היה....

בשנה שעברה, בתשע"ה, במסגרת 30% המוקדשים ללמידה משמעותית, ביצעתי עם כיתות י' פעילות חקר שחלק ממנה עסק בנושא קרם הגנה וכלל את מודולת ה-PROFILE, וחלק אחר כלל גם הכנת קרם ידיים עם תלמידים על הרצף האוטיסטי מחטיבת רבין בעיר פתח תקווה. זו הייתה חוויה יוצאת מהכלל. המפגש של תלמידי הכימיה עם הילדים האוטיסטים היה מרגש, פורה ומלא...כימיה.

תלמידים שהאבחנות שלהם נעות על הרצף האוטיסטי (ASD).

במסגרת פרויקט זה מגיעים לבית ספרנו כשמונה תלמידים שנבחרו על ידי צוות המורים בחט"ב רבין ומשתתפים באופן פעיל בשיעור הכימיה בהדרכת תלמידי כיתות י' הלומדים כימיה. כדי להכין את התלמידים למפגש הראשון עם תלמידי חט"ב רבין, הגיעה אלינו רחל אסטודילו, המורה מלווה של התלמידים, כדי לחשוף בפניהם את משמעות האוטיזם, מהו הרצף האוטיסטי ומיהם התלמידים שאתם יפגשו.

בשיעור הראשון שהתקיים היו התלמידים שותפים בהכנת שוקולד - שיעור ראשון בפרויקט חקר שוקולד שבו אנו משלבים חקר כימי, מיומנויות חקר כימי, מיומנויות קבלת החלטות וגם כיף והנאה.

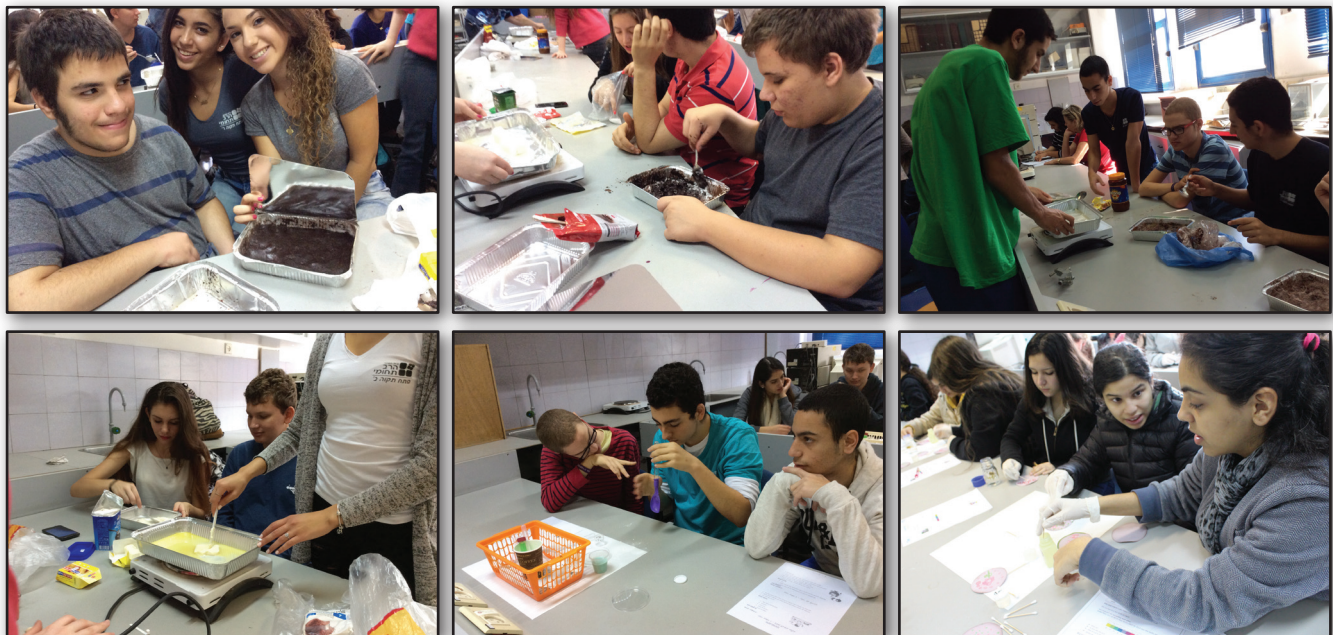
בשיעור זה ענו התלמידים על סקר מתוקשב בנושא צריכת שוקולד - סקר ב- google form שאת תוצאותיו ראינו וניתחנו תוך כדי שליחת תשובות התלמידים וצפייה בתוצאות on line. שני השיעורים הבאים הוקדשו לתהליך הכנת השוקולד ולתערוכת טעימה, במהלכה התבקשו התלמידים לקבל החלטות על פי עקרונות הפרויקט לחקר השוקולד (במסגרת תכנית בינ"ל לחינוך מדעי המבוסס על גישת החקר (IBSE). פרויקט זה מתווה את הבסיס לפיתוח

יחידת פעילות קצרה המבוססת על הרלוונטיות לחיי היום-יום ועל הוראה בדרך החקר. זהו הבסיס למודולה - יחידת לימוד ב-PROFILE.

מרגש היה לראות כי ממפגש למפגש מתעמק הקשר בין תלמידי הכימיה ובין תלמידי חט"ב רבין. כולם חיכו למפגש הבא ופתחו אותו בהתעניינות הדדית של בני הנוער אלה עם אלה. חלקם אף יצרו חברויות בפייסבוק מעבר לשעות הלימוד.

בשיעור הרביעי הפכו תלמידי הרב תחומי ב' למנחים והנחו את תלמידי חט"ב רבין בסדנה כימית שבמהלכה ביצעו מספר ניסויים פשוטים (סערת צבעים בחלב, ניפוח בלון בתגובה של סודה לשתייה וחומץ וכרומטוגרפיה של טושים). גם פה סיימנו את המפגש בתחושה נפלאה של למידה ועשייה משותפת וקבלה הדדית.

בשיעור האחרון שהתקיים שולבה תכנית נוספת בכימיה - TEMI - המבוססת על הוראה בשילוב סיפורי מסתורין. בשיעור זה התנסו בציור כימי - ניסוי ה"צייר הכימי". בשיעור ציירו בעזרת חומצות ובסיסים על גבי נייר הספוג באינדיקטור - מי כרוב, וגם בדקנו מהו ה-pH של ה"צבעים" שבעזרתם ציירנו. הצילום הקבוצתי שעשינו עם הציורים שצוירו מדבר בעד עצמו.... כמה מאושרים אנחנו!

תלמידים במהלך הפעילות